

הדעות בימים

מאת אורי אבנרי

22 - 20 במרץ 1973

שיח על שיי"ח

בגשם שוטף

במשך שעותיים נעדתי מאולם הכנסת. יחד עם כמה מאות צעירים עמדתי בחוץ, בגשם השוטף. היתה

זאת הפגנה נגד העונשים המדחמים שהוטלו עליידי עסקן של ע"מ, בלבוש שופט צבאי במילואים, על חברי שיי"ח, שמילאו חובה מצפונית והפגינו נגד ריסוס שדות עקרבה.
אך בשעה שנערכה הפגנה זו, כבר נחלנו את הניי צחון המכריע.
מייד עם היוודע העונשים, שיגרנו מיברק למושל הצבאי של הגדה, ודרשנו את ביטול גזר-הדין. באותו זמן הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום: "הצעה מס' 2032 — ביטול גזר-הדין על נאשמי שיי"ח".
נשיאות הכנסת לא הכירה בדחיפות. אבל המושל הצבאי היה חכם יותר. הוא המתיק את העונשים — מחצי שנת מאסר לחודש אחד, ומקנס של 3000 ל"י לנכס ל-500 ל"י.
נחרי הגשם השוטף בחוץ, היה נעים לחזור לאולם הכנסת, שהיה מחומם, נוח — וריק.

115 מקומות

ריקים

כמה זמן עוד ישתוק הציבור למראה השערוריה של היעדרות חברי-הכנסת, וכמה פעמים עוד יבחר בחברי-כנסת נעדרים.
נדמה שהשבוע הגיעה השערוריה לממדים חדשים. בשעה שנערך הוויכוח הכללי על משרד-האוצר — אחד הוויכוחים החשובים ביותר — נכחו בממוצע 5-3 ח"כים! בהגיע תורי, ישבו באולם רק היו"ר, סגן שר-האוצר, ח"כ שמואל תמיר (שגמר לנואם) וחברו לסיעה, אליעזר שוסטק, שהקשיב לו. יחד עמי — 5 ח"כים.
פתחתי את דברי כלהלן:
אורי אבנרי: אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר האוצר, שני חברי-כנסת נכבדים, 115 כסאות ריקים. היו"ר **ראובן ארזי:** אל תוציא עצמך מן הכלל. **אורי אבנרי:** אני נכלל בחשבון.

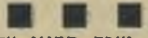

המפגינים מול בניין הכנסת

אליעזר שוסטק: סיעה שלמה מקשיבה לך.
אורי אבנרי: לכבוד ייחשב לך!

בתום נאומו (ראה מסגרת) נסתבר שכל שאר הנוי אמים נעדרו:
היו"ר ראובן ארזי: חברי-הכנסת מיקונים איננו באולם. חברי-הכנסת שלום כהן איננו באולם. חברי-הכנסת אביזוהר איננו באולם.
חברי-הכנסת, בזה תם הדיון על פעולות משרד-האוצר.

מייד לאחר מכן נערך הדיון על "חוק המקדמה", שנתן לממשלה להעביר 252 מיליון לירות (!) לקרן ש אין עליה מילוח של הכנסת.
זה עמד להיות ויכוח גדול. בבוקר ערך ח"כ יוחנן בדר את אחד מתעלוליו, נכנס לישיבת ועדת-הכנסת

דרוש מטכ"ל סוציאלי למילחמה באביונות - ומיתקפה בכל החזיתות

ניווך, את חוסר התנאים בביהמ, את החינוך מסוג ב' שיקבלו בבית-הספר, את העבריינות הצעירה בגיל 16-17, את הפשיעה או ההתנוונות לאחר מכן.
זהו קודם כל, אסון אנרשי להרבה אלפי מירש" פחות — אבל לא רק להן.
זהו גם אסון לחברה. כי חברה שבה מתהלכים רבבות צעירים כאלה, הנמצאים במצב של התמרדות נגדה, מצב של תסיכול תמידי, שכל הסינון החברתי שלהם הוא מרידה נגד החברה — חברה זו שוקעת משנה לשנה בתהום של בריונות.
החיים החברתיים בה הופכים לגיהנום, מהרחוב ועד לאולם הקולנוע.
זהו גם אסון לאומי. הוא נובע מהעובדה ששיכבת האביונים חופפת במידה רבה עדות מסוימות. והמוצא העדתי מתחבר כאן עם התופעה הסוציאלית. זוהי סכנה

אזכיר רק את הפרשה של בית-פינחס, שאת המצב הנר רא בו השפנו, גילינו ופירסמנו בהעולם הזה, אך המצב לא בא על חיקונו, ואחר כך קרה שם האסון הטראגי, כאשר כמה ילדים נחנקו בלילה מתנור נפט, כתוצאה מרשלנות פושעת.

ללחום בעוני ולא בעניים

יש במדינה שיכבה שלמה התפוסה כמעט גליקסמים שז אכיונות תורשתית.
היא נגרמת על-ידי החברות והשתלבות של גורמים שונים: מצב חברתי ופיכולוגי, מצב מישפחתי, מצב השיכון, מצב החינוך, מצב כלכלי, הכל יחד יוצר מצב שממנו אין מוצא, פשוט אין מוצא.

במקום לומר את הדברים השיגרתיים על פעולות-הסעד של המדינה, השתמשנו בזכות-הדיבור שלנו על פעולות משרד-הסעד כדי להציג כמה רעיונות מהפכניים:
אורי אבנרי: נודמן לי הבוקר לעיין בתיק של בית המישפט, שבו נדונו הנאשמים באחד הפשעים המוזעזעים ביותר שאירעו בזמן האחרון בארץ.
שלושה צעירים פרצו לדירתה של אשה כבת 65, איימו לחתוך את צווארה במיספריים, שרפו את אפה בסגיירות דולקות, ביצעו בה אונס קבוצתי, ושרדו את כספה (ראה עמודים 32-33).
בתיק מצויים דינסי-יחסוונות של המישטרה ושירותי המיבחן — והרקע אופייני להרבה אלפי פשעים יותר ופחות חמורים.
שלושת העבריינים הם שני אחים ובן-דוד, כבני 18.

מעגל הקסמים הנורא

איומה לשלמות האומה ולעתידי המדינה.
זוהי סכנה, קודם כל מפני שהתופעה ניי תנת בנקד לניצול על-ידי רמגונים גזעניים מהי סוג הנפסד ביותר, עסקנים פוליטיים שאין להם מה למכור חוץ מצבע עורם, והמבקשים לבנות קאריירות על ניצול התסיכול והמרירות של השכבות האלה — דא עליידי מאבק סוציאלי לתיקון, אלא עליידי הסתה גזענית, ובין שני הדברים האלה רובצת תהום.
מה אפשר לעשות כדי להילחם בתופעה זו? אינני מאמין שדי בכסף בלבד כדי לפתור את הבעיה. דרושה התארגנות אחרת למילחמה באביונות.

אתה משלם תשלומי-סעד למישפחה מררי-כתיילדים, ובקודך משלם את תשלומי-הסעד, אתה כבר יודע שבמישפחה זו גדלים המועזמי דים לתשלומי-הסעד של מחר — במיקרה הי טוב ביותר. במיקרה הרע ביותר — הם מועמדים ל-בתיהסוהר ולמוסדות לעבריינים צעירים.
אינני מאמין, אדוני היושב-ראש, שהממשלה ערוכה למילחמה בתופעה הזאת. המדינה לוחמת רק בסטיות בעבריינים ובפשעים.
למעשה היא לוחמת בעניים, במקום להילי הם בעוני: היא לוחמת באביונים, במקום לדי חום כאביונות.

הנאשם העיקרי הוא יתום מאביו, בן לאם זקנה שהיא חולה אנושה. בבית היו עשרה ילדים, שתי אחיות הן יצאניות. שני הילדים הצעירים יותר מסובכים עם החוק מגיל 15 בערך. הם התגלגלו במוסדות שונים, וצברו גליון ארוך של הרשעות קודמות. שני אלה גרו אצל שתי האחיות היצאניות. יחד עם בן-הדוד התפרצו לדירת הזקנה וביצעו את הפשע הזה.
בתיק יש הודעה של קציני-מיבחן, האוי מרת: לנו אין עוד מה לעשות, את הצעירים האלה אי-אפשר לתקן, ואין לנו מוסדות בשביי דם. ולמעשה הם הזמינו את השופטת לשלוח אותם לבית-הסוהר. השופטת דנה אותם ל-14 ירי2 שנות מאסר.

אין נכונות, נפשית, מוסרית או אירגונית, מצד הממ" שלה, להכריזו מילחמה על התופעה עצמה, כדי לחסל אותה תוך מיספר שנים.
זה גם נובע מהעובדה שיש גישה מסויימת אצל חלק מחברי הממשלה עצמה. עולה בדעתי אימרתו של שר-הביטחון, שאמר לפני שבועות אחדים שבארץ, אין אנשים הישנים מתחת לגשרים", שהמצב, אינו נורא", וש"זה לא אסון" אם לא יעשו דבר בשטח זה. מילים אלה נחרתו בזכרוני: "זה לא אסון".
זהו אסון גדול, אדוני היושב-ראש!

אני רוצה לשיאל: מה יקרה לצעירים אלה, אחרי שייצאו מבית-הסוהר, בעוד שמונה או עשר שנים? איך הם יוכלו אחרי זה להסתדר בחברה כלשהי?

הקורבנות לפחיהאשפה

השאלה היסודית, אדוני היושב-ראש, היא: מה קורה להרבה אלפי צעירים בארץ, שעליהם אמר היום שר-הסעד שהם "דור שני למצוקה, דור שלישי למצוקה"?
אחד פורעם מעגל-הקסמים, שכל מי שנולד בו — אין לו מוצא ממנו?

זוהי מחלה בריונית. ומישרד הסעד, עם כל רצונו הטוב — וכוזנו מכירים ברצון הטוב של עובדי הסעד — יכזיז לתת רק אספירין להקלת הכאב. הסעד עוזר, אבל אינו פותר דבר.

טרגדיה, בריונות

והסתה עדתית

המצב הוא אסון בכמה מישורים.
קודם כל זהו אסון אנושי, פשוטו כמשמעו. במדינה נולדים מדי שנה אלפי צעירים, הנדונים מראש לחיים של גיוון, שניתן לחשב מראש את דרך חייהם, את ה-

מיתקפה נגד האביונות

בשעתו הקמנו מישרד לקליטת העליה, מתוך מחשבה שזוהי שיכבה אנושית בעלת בעיות מיוחדות ובעלת ייחוד חברתי, ולכן דרוש מישרד מיוחד שיטפל בבעיותיה. הייתה רוצה להעלות את המחשבה שאותו הדבר נכון לגבי שיכבת האביונים בארץ ושי דרוש מישרד מיוחד לטיפול בבעיותם, כשם שמישרד הקליטה מטפל בבעיות העולים.

דרוש מישרד שירכז ויתאם את כל הפעוי לות, שיהיו לו סמכויות רחבות מאוד, לא רק בתחום המצומצם של הסעד, אלא גם בענייני שיכון, חינוך ועבודה.
רק על-ידי ריכוז כל הטיפול אפשר לתקוף את ה- בעיה באופן רציני.

דרוש מטה שיראה את הבעיה על כל מיגורה, ויתכנן מיתקפה רב-שנתית בכל המיגורים גם יחד.
בהעדר מילחמה כזאת כאביונות אני חווה שחורות, אדוני היושב-ראש, ואני חושש שהי בעייה תחמיר משנה לשנה.